Załącznik nr 1.5 do Zarządzenia Rektora UR nr 61/2025

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2026-2031

Rok akademicki 2027-2028

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	**Psychologia różnic indywidualnych**
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Nauk o Zdrowiu i Psychologii
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Katedra Psychologii
Kierunek studiów	Psychologia
Poziom studiów	Studia jednolite magisterskie
Profil	praktyczny
Forma studiów	Stacjonarna
Rok i semestr/y studiów	II rok, semestr 4
Rodzaj przedmiotu	przedmiot kształcenia kierunkowego
Język wykładowy	Polski
Koordynator	dr hab. Antoni Wontorczyk, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. Antoni Wontorczyk, prof. UR

***** *-opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce*

1.1.Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	**Liczba pkt. ECTS**
4	30	30							6

1.2. Sposób realizacji zajęć

X zajęcia w formie tradycyjnej

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku): egzamin

2.WYMAGANIA WSTĘPNE

Brak wymagań wstępnych

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ , TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studenta z wybranymi teoriami temperamentu, cech osobowości oraz zdolności oraz wybranymi metodami ich pomiaru.
C2	Student posiada umiejętność przeprowadzenia diagnozy różnic indywidualnych (określonych cech temperamentu/osobowości/zdolności) wybranym narzędziem badawczym; potrafi wybrać narzędzie, przeprowadzić badanie, obliczyć wyniki i zinterpretować ich znaczenie w świetle wiedzy teoretycznej oraz danych z wywiadu z osobą badaną.
C3	Student wykazuje gotowość w podejmowaniu indywidualnych i zespołowych działań badawczych w zakresie diagnozy różnic indywidualnych; angażuje się we współpracę i potrafi wykazać zaangażowanie w realizowanie takich badań psychologicznych; wykazuje świadomość w zakresie zasad etyki zawodowej w procesie diagnostycznym.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu Student:	Odniesienie do efektów kierunkowych[1]
EK_01	W stopniu pogłębionym potrafi : scharakteryzować wybrane cechowe teorie osobowości, temperamentu oraz wybrane style poznawcze, zdefiniować zdolności intelektualne, omówić specyfikę procesu twórczego i specyfikę różnic indywidualnych jednostki w odniesieniu do uwarunkowań kulturowych.	K_W02 K_W16
EK_02	Czyta ze zrozumieniem literaturę naukową z zakresu psychologii różnic indywidualnych. W sposób zaawansowany posługuje się terminologią z tego zakresu. W sposób zaawansowany potrafi zinterpretować zachowania osób i zjawiska społeczne, odwołując się do pojęć i teorii różnic indywidualnych.	K_U02
EK_03	Ma pogłębioną świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności w poznanych obszarach, gotowość do przeprowadzenia badania i interpretacji wyników przy pomocy poznanych metod diagnostycznych, aktywność w zakresie posługiwania się wiedzą dotyczącą zdolności intelektualnych, stylów poznawczych, osobowości i temperamentu, odpowiedzialność i etyką w wykorzystywaniu wiedzy i umiejętności dotyczących poznanych metod.	K_U06 K_U19

[1] W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

EK_04	W stopniu pogłębionym uwzględnia i docenia indywidualne zróżnicowanie ludzkich zachowań. Cechuje się poszanowaniem indywidualności i odmienności, stara się być wolny od stereotypów i uprzedzeń. Docenia konieczność zarówno kompensowania deficytów, jak i rozwoju wybitnych uzdolnień.	K_K04

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Wprowadzenie w problematykę Psychologii różnic indywidualnych: podstawowe definicje i kategorie stosowane w psychologii różnic indywidualnych, przedmiot badań, główne czynniki determinujące różnice indywidualne: dziedziczność i środowisko.
Kwestie etyczne związane z diagnozą testową – prawa osoby badanej i obowiązki psychologa. Społeczny kontekst wykorzystania testów w diagnozie.
Zdolności i inteligencja – pojęcie inteligencji; różne podejścia do inteligencji: strukturalne, biologiczne i poznawcze; pomiar inteligencji oraz jej rola adaptacyjna w życiu codziennym, badania nad związkiem inteligencji z różnymi czynnikami (wykształcenie, ubóstwo, patologie, efektywność pracy).
Temperament - pojęcie temperamentu, rodzaje teorii temperamentu, kontekst historyczny: typologie starożytnych, typologie temperamentu, wybrane teorie temperamentu - metody pomiaru temperamentu.
Wybrane koncepcje cechowe osobowości.
Style poznawcze: pojęcie stylu poznawczego, przykłady i omówienie wybranych stylów.
Twórczość, kreatywność – podstawowe pojęcia.
Różnice międzypłciowe w cechach psychologicznych w świetle meta-analiz badań.

B. Problematyka ćwiczeń

Treści merytoryczne
Etyczne kwestie badań i diagnoz psychologicznych.
Wprowadzenie do psychologii temperamentu.
Współczesne teorie temperamentu.
Teoria PEN Eysencka + teoria Graya.
Pięcioczynnikowy model osobowości.
Teoria poszukiwania doznań Zuckermana.
Czynnikowe koncepcje inteligencji.
Style poznawcze.
Kreatywność.
Interakcje temperamentu i osobowości ze zdolnościami poznawczymi.
Społeczne konsekwencje różnic indywidualnych.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład problemowy/wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja kierowana.
Ćwiczenia: metoda projektów, projekt badawczy, praca w grupach/rozwiązywanie zadań/ dyskusja/ case study.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	Egzamin pisemny	W
EK_02	Egzamin pisemny, kolokwium pisemne	W, ćw
EK_03	Kolokwium pisemne, kolokwium praktyczne	ćw
EK_04	Obserwacja w trakcie zajęć	ćw

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Przedmiot kończy się egzaminem testowym (możliwość kilku krótkich pytań otwartych i półotwartych). Egzamin obejmuje materiał z zajęć (ćwiczenia + wykłady + lektura). Aby zdać egzamin należy odpowiedzieć poprawnie na 60% pytań
Egzamin pisemny testowy:
ocena5.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100% (znakomita wiedza)
ocena 4.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92% (bardzo dobry poziom wiedzy z drobnymi błędami)
ocena 4.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77%-84% (dobry poziom wiedzy, z pewnymi niedociągnięciami)
ocena 3.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76% (zadowalająca wiedza, z niewielką liczbą błędów)
ocena 3.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68% (zadowalająca wiedza z licznymi błędami)
ocena 2.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60%; (niezadowalająca wiedza, liczne błędy)

Zaliczenie ćwiczeń w formie kolokwium pisemnego i kolokwium praktycznego (przeprowadzenie diagnozy i interpretacja wyników w oparciu o wybrane narzędzie diagnostyczne poznane na ćwiczeniach).

Na ocenę niedostateczną (2): student opanował mniej niż 60% wiedzy i umiejętności, objętych programem nauczania. Podawane przez niego definicje są błędne lub niekompletne, nie potrafi wykorzystać wiedzy w pytaniach i zadaniach sprawdzających umiejętności.
Na ocenę dostateczną (3): student opanował minimum 60% wiedzy i umiejętności, objętych programem nauczania. Operuje wiedzą ze zrozumieniem i potrafi ją wykorzystać w pytaniach sprawdzających umiejętności.
Na ocenę dobrą (4): student operuje ze zrozumieniem minimum 80% wiedzy, objętej tokiem nauczania. Potrafi wykorzystać tę wiedzę w pytaniach sprawdzających umiejętności.
Na ocenę bardzo dobrą (5): student dysponuje w zasadzie pełnym zakresem wiedzy i umiejętności, objętych tokiem nauczania. Potrafi w sposób wyczerpujący i kompetentny zaprezentować wiedzę, wykorzystuje ją poprawnie w pytaniach sprawdzających umiejętności i wykazuje się krytycznym podejściem do problemów metodologicznych.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	60
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego: - udział w konsultacjach - udział w egzaminie	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta: - przygotowanie do zajęć, - studiowanie literatury - przygotowywanie pracy zaliczeniowej	85
SUMA GODZIN	150
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	6

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Nęcka, E. (2003). *Inteligencja. Geneza - Struktura – Funkcje*. Gdańsk: GWP.

Strelau, J. (2014). *Różnice indywidualne. Historia – determinanty – zastosowanie*. Warszawa: SCHOLAR, SWPS

Strelau, J. (2006). *Psychologia różnic indywidualnych*(wyd 2). Warszawa: WN SCHOLAR.

Strelau, J. (2001). *Psychologia temperamentu*. Warszawa: PWN.

Literatura uzupełniająca:

Matczak, A. (2000). Style poznawcze. W:J. Strelau (red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki*. Tom 2 (s.761-782). Gdańsk: GWP.

Nęcka, E. (2000). Inteligencja. W: J. Strelau (red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki*. Tom 2 (s.721-761). Gdańsk: GWP.

Strelau, J., Doliński D. (2008). Psychologia różnic indywidualnych. W: J. Strelau, D. Doliński (red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki* (rozd.9, s. 765 -846). Gdańsk: GWP.

Strelau, J. (2000). Osobowość jako zespół cech. W: J. Strelau (red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki*. Tom 2 (s. 525- 561). Gdańsk: GWP.

Strelau, J. (2000). Temperament. W: J. Strelau (red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki*. Tom 2 (s. 684-721). Gdańsk: GWP.

Seligman, D. (1995). *O inteligencji prawie wszystko. Kontrowersje wokół ilorazu inteligencji*. Warszawa: WN PWN.

Zawadzki, B., Strelau, J. (1997). *Formalna charakterystyka zachowania - kwestionariusz temperamentu (FCZ-KT).* Warszawa: Wydawnictwo PTP. (podręcznik).

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej